

Financie a mena

Prednáška 5/6

Ing. Zuzana Strápeková, PhD.

FEM-SPU Nitra

Obsah

Finančný trh

- členenie FT
- subjekty FT
- funkcie FT
- nástroje FT

Finančný trh

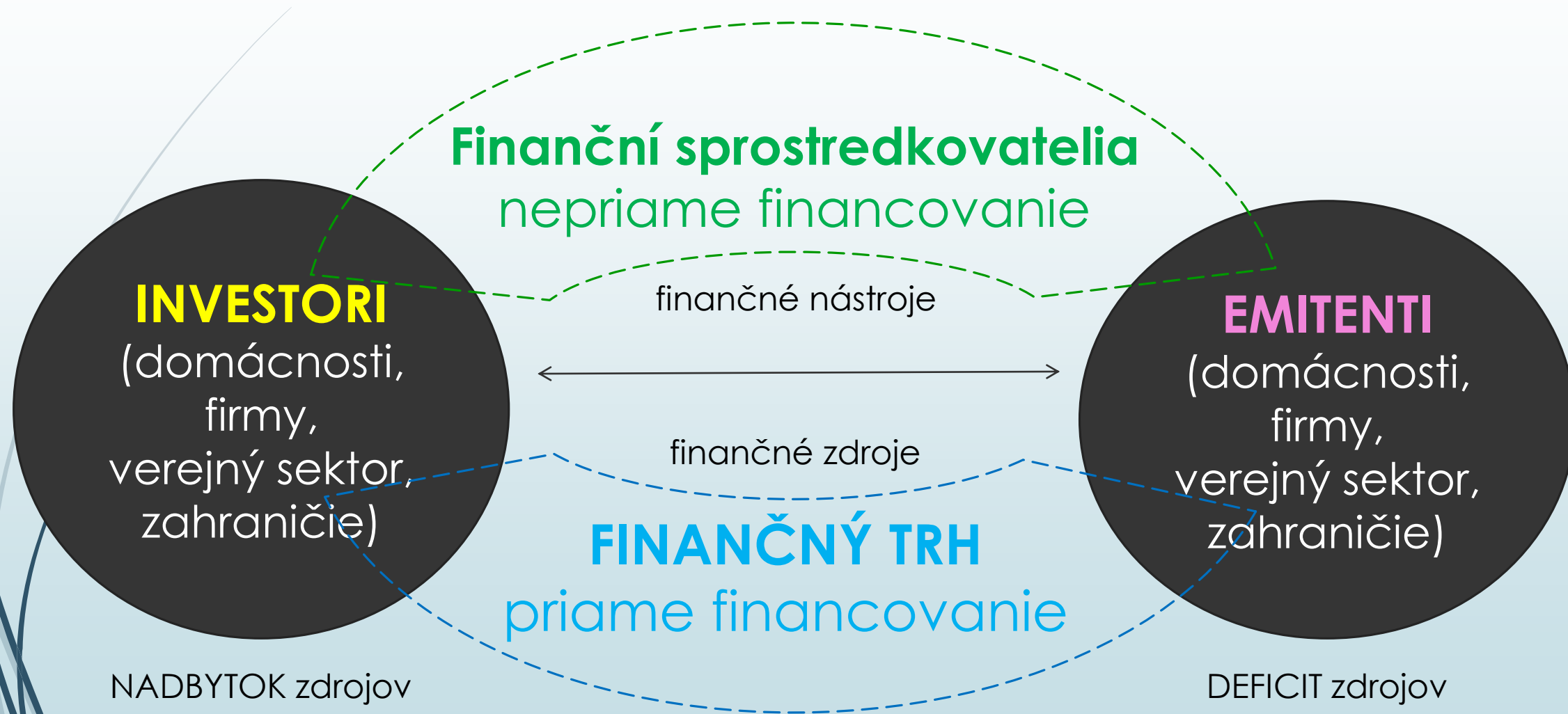
► **Vrchol všetkých trhov v trhovej ekonomike.**

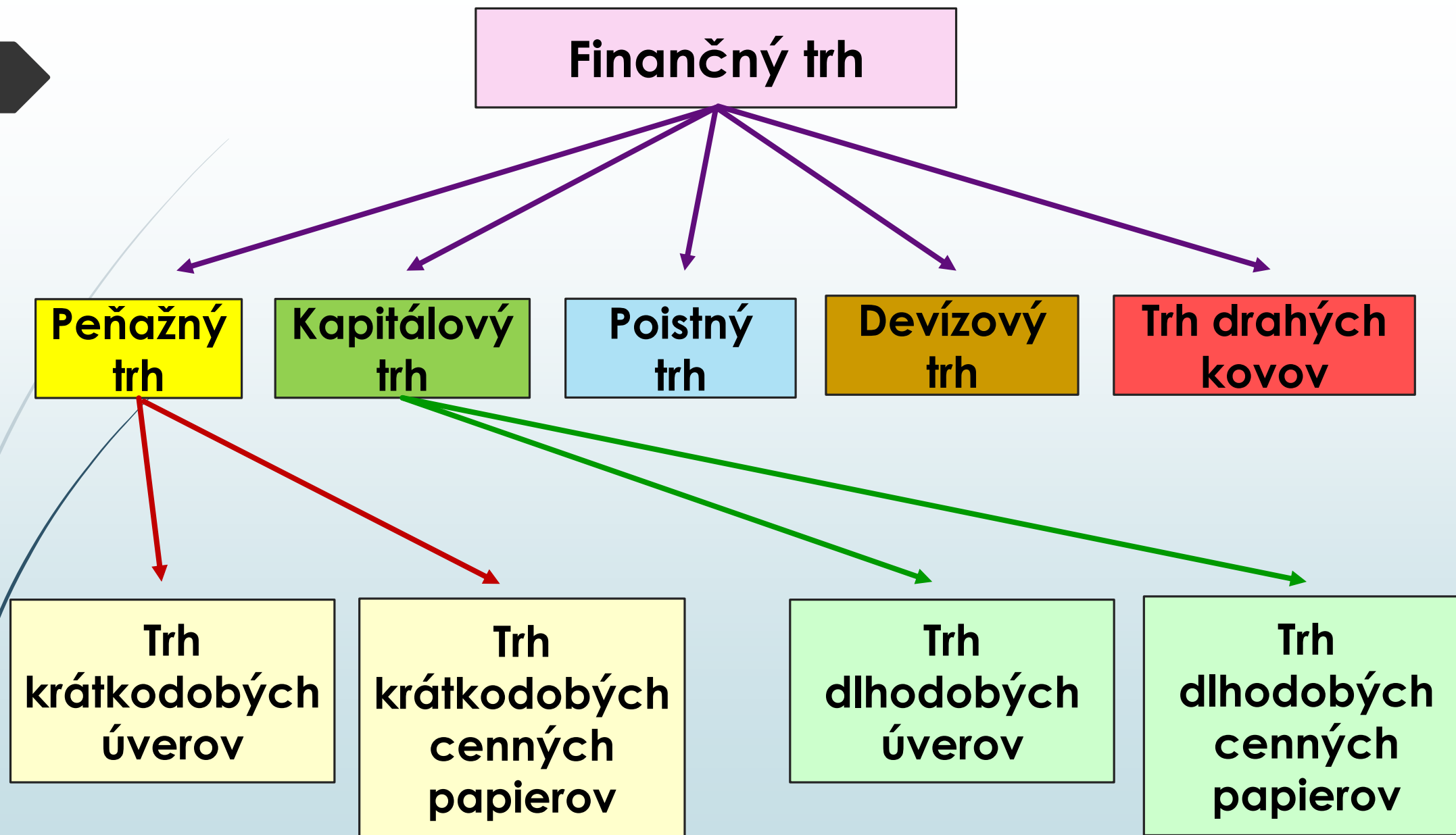
(ako napr.: trh práce, trh tovarov, trh služieb, trh s pôdou...)

► Miesto, kde sa stretáva ponuka a dopyt po:

- **finančných prostriedkoch**
- **platobných prostriedkoch**
- **cenných papieroch**
- **devízach**
- **drahých kovoch**
- **poistnej ochrane**

Mechanizmus fungovania finančného trhu

Finančný trh

6

z hľadiska životnosti finančného produktu:

primárny
sekundárny

z hľadiska organizovanosti:

organizovaný
neorganizovaný

z hľadiska pôvodu emitenta:

interný
externý

z hľadiska dohody podmienok obchodu:

promptný
forvardový

z hľadiska trvania operácií a meny, v ktorej sa vykonávajú:

peňažný
kapitálový
devízový

z hľadiska vecného (zložky FT):

peňažný
kapitálový
devízový
poistný
drahé kovy

úrok
kurz CP
devízový kurz
poistné
cena kovu

CENA

Nástroje peňažného trhu

- pokladničné poukážky
- depozitné certifikáty
- zmenky
- šeky
- akcepty
- záložné a tovarové listy
- krátkodobé úvery

Nástroje devízového trhu

- valuty
- devízy

Nástroje kapitálového trhu

- akcie
- dlhopisy
- bondy
- štátne obligácie
- hypotekárne záložné listy
- podielové listy

Nástroje trhu drahých kovov

- zlato, striebro, platina, paládium...

Nástroje poistného trhu

- poistenie a zaistenie

Subjekty FT

- Emitenti CP a iných finančných nástrojov
- Finanční investori
- Sprostredkovatelia

- **Emitentom CP** môže byť podnik, banka, obec a štát
- Emitent je povinný informovať o:
  - výsledkoch valného zhromaždenia
  - o veľkých obchodných transakciách
  - zverejniť prospekt emitenta
- Povolenie na emisiu CP vydáva MF SR

- **Investori:** správčovské spoločnosti a podielové fondy.
- Princíp kolektívneho investovania:
  - zhromažďovanie peňažných prostriedkov od verejnosti
  - investovanie do majetku
  - dodržiavanie zásad eliminácie a rozloženia rizika

➔ **Správčovská spoločnosť:**

- akciová spoločnosť
- činnosť vykonáva na základe povolenia NBS
- NBS vykonáva dohľad

► Podielový fond:

- vytváraný a spravovaný správcovskou spoločnosťou
- investori kupujú podiel na majetku fondu, ktorý reprezentuje podielový list
- finančné prostriedky od investorov sa používajú na kúpu CP a obchodovanie s nimi
- výnosy z obchodovania sú vyplácané, alebo opäť obchodované

➔ Obchodník s CP:

- a.s. so sídlom v SR
- poskytuje investičné služby na základe povolenia NBS
- obchodné meno musí obsahovať „obchodník s CP“, alebo „o.c.p.“ (okrem banky)
- môže vydať akcie len ako zaknihované CP na meno

FUNKCIE FT

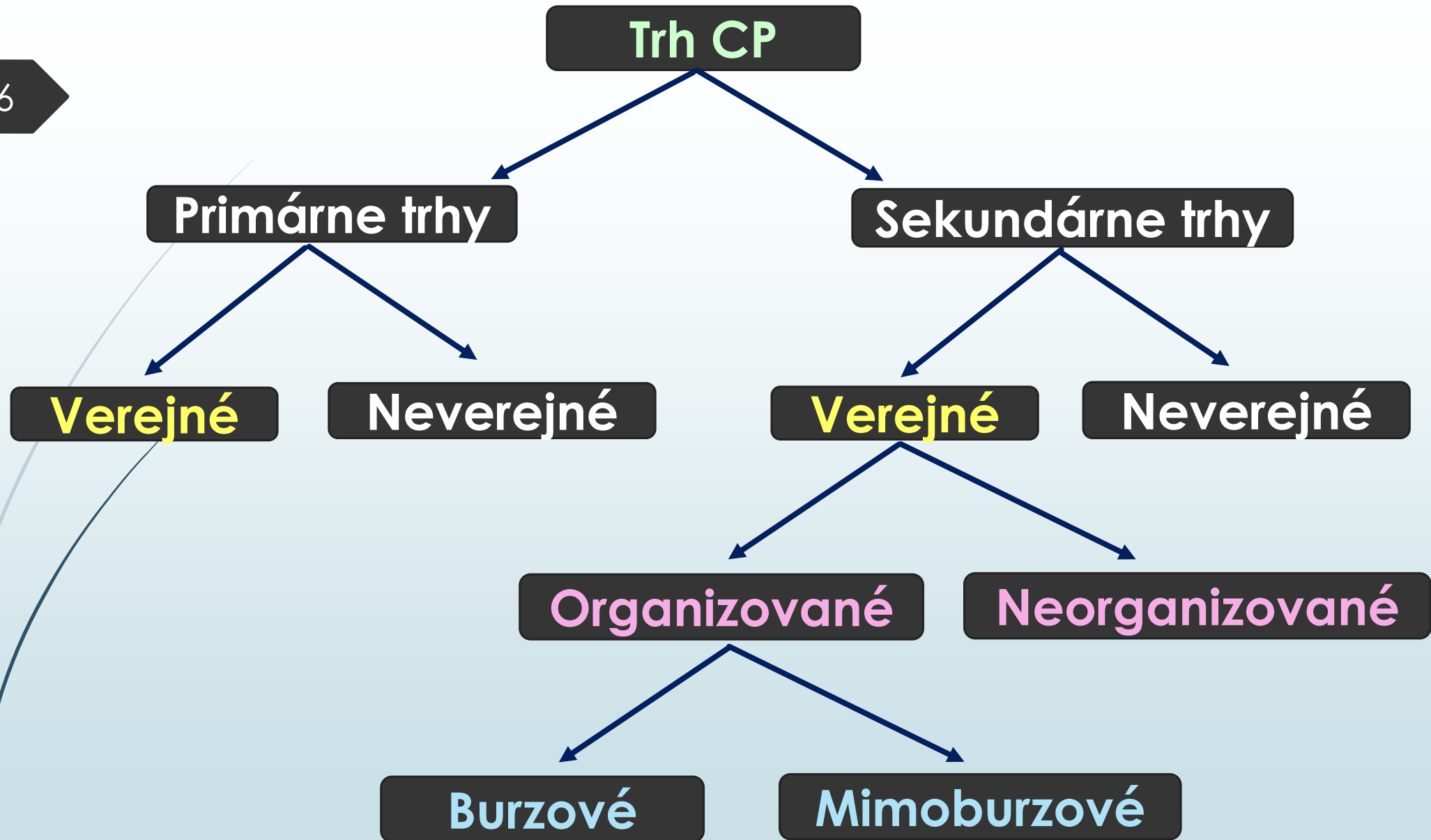
- *akumulačná*
- *alokačná*
- *prerozdeľovacia*
- *selekčná*
- *cenotvorná*

Primárny trh s CP

- ide o nové emisie CP
- Štát/podnik si požičiava peniaze predajom CP prvotným kupcom

Sekundárny trh s CP

- predávajú sa už skôr vydané CP
- zabezpečuje sa likvidita a trhová cena CP
- Je rozsiahlejší ako primárny (objem obchodov)

Cenný papier

- peniazmi oceníteľný zápis v ustanovenej podobe a forme
- potvrdzuje majetkové práva, alebo peňažnú pohľadávku vlastníka na určité plnenie voči tomu, kto CP emitoval
- je nositeľom právneho nároku, veriteľ nemôže požadovať bez CP uspokojenie svojich nárokov, dlžník nemusí plniť záväzok bez CP

Sústava CP

- akcie
- dočasné listy
- podielové listy
- dlhopisy
- vkladové listy
- pokladničné poukážky
- vkladné knižky
- kupóny
- družstevné podielnické listy
- zmenky
- šeky
- cestovné šeky
- záložné listy
- skladiskové záložné listy
- tovarové záložné listy
- a i.

- **Emitent CP** – PO alebo FO, ktorá vydala CP podľa platných zákonov
- **Zastupiteľné CP** – CP rovnakého druhu, formy, od jedného emitenta a sú s nimi spojené rovnaké práva
- **Emisia CP** – súbor zastupiteľných CP, rovnaký dátum vydania emisie
- **ISIN** – označenie CP podľa medzinárodného systému identifikovania CP
- **Menovitá hodnota CP** – suma, na ktorú CP znie

- **Emisný kurz CP** – cena CP pri jeho vydaní
- **Kurz CP** – cena CP určená a zverejnená burzou CP
- **Majiteľ CP** – PO alebo FO, ktorá nadobudla CP, je zapísaná ako majiteľ v centrálnom depozitári alebo centrálnom registri krátkodobých CP v NBS
- **Kupón** – listinný CP na meno alebo na rad, na uplatnenie práva na výnos z akcie, dočasného listu, dlhopisu alebo podielového listu

Vydávajú sa v kupónovom hárku, súčasťou môže byť talón (nie je CP, právo na vydanie nového kupónového hárku)

Burza cenných papierov

- ▶ a.s., organizátor verejného trhu s CP
- ▶ vznik a vývoj burzy – 12. a 13. stor. v talianskych mestách
- ▶ Moderná burza vznik v r. 1631 v Amsterdame.
- ▶ Najvýznamnejšie burzy: Paríž, Londýn, Hamburg, Berlín, NY

Integrovaný dohľad nad FT SR - NBS

Dohliadacie subjekty:

- bankový sektor
- poisťovníctvo, doplnk. dôchod. poisťovne
- sprostredkovatelia invest. služieb
- burza CP
- centrálny depozitár CP
- správcovské spoločnosti
- podielový fond
- ...

VIDEO 1

Finanční trh

<https://www.youtube.com/watch?v=DK-1jTy7v4s>

Ďakujem za pozornosť!